

ŞANLIURFA NİMETULLAH (AK) CAMİ TAÇKAPISI

Arş. Gör. Muhammet ARSLAN*

Özet

Anadolu – Türk mimarisinde, hem anıtsal ölçülerdeki boyutlarıyla hem de üzerinde taşıdıkları bezeme öğeleriyle taçkapılar, dışarıdaki izleyiciyi içeriye davet konusunda önemli bir yer tutmaktadır.

Anadolu’da Selçuklularla en ihtişamlı dönemini yaşayan taçkapı uygulamaları, Osmanlı döneminde de gelişerek devam etmiştir. Özellikle Mimar Sinan yapılarında klasik boyut, oran-orantı ve süslemeleriyle karşımıza çıkan taçkapılar, başkent dışındaki pek çok yerde görülmektedir.

Şanlıurfa Nimetullah (Ak) Cami de, Klâsik Osmanlı döneminde inşa edilerek, hem kendinden öncekilerden etkilenmiş hem de kendinden sonrakileri etkilemiştir. Klâsik ve yerel unsurların başarılı bir sentez halinde sunulduğu Nimetullah Cami taçkapısı, Klâsik Osmanlı mimarisinin yoğunlukla yaşandığı başta İstanbul olmak üzere Edirne, Amasya, Tokat ve Şam gibi Osmanlı kentlerinde de benzer örneklerle karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Anadolu, Cami, Nimetullah, Şanlıurfa, Osmanlı.

Portal of Şanlıurfa Nimetullah (Ak) Mosque

Abstract

Portals, with their momental sizes and ornaments, have an important place about inviting people watching them.

Practisings of portal, had a magnificent period during Seljuk age in Anatolia, continued its way by improving in Ottoman period, too. Especially, portals are seen in many places, except capital, with their classic sizes, proportions and ornaments of Mimar Sinan’s buildings.

Şanlıurfa Nimetullah Mosque, was built in Ottoman age, was affected by former buildings and had a big effect on following buildings, too. Portal of Nimetullah Mosque, with a success synthesis of classic and local elements on it,

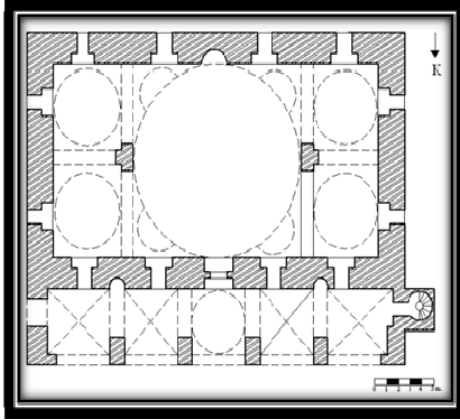
* Adıyaman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü–
marslan@adiyaman.edu.tr

has been seen with similar examples in Ottoman cities such as Edirne, Amasya, Tokat, Damascus, especially Istanbul, which have a big intensity about these aspects.

Key Words : Anatolia, Mosque, Nimetullah, Şanlıurfa, Ottoman.

Anadolu-Türk mimarisinde özellikle âbidevî yapılarda karşımıza çıkan ve görselliği ile izleyiciye âdeta davetkâr bir şekilde yaklaşan taçkapı uygulamaları, Selçuklu devrinde çok sık kullanılmakla birlikte Osmanlı döneminde de devamlılığını sürdürerek çeşitli değişikliklere uğramıştır.

Şanlıurfa'da Ellisekiz Meydanı Kazancı Bedih Sokak No : 25'te bulunan Nimetullah (Ak) Cami (Çiz.1, Foto.1) taçkapısı da, Klâsik Osmanlı dönemi taçkapılarının gelenekselliğini devam ettiren bir taçkapı olarak karşımıza çıkmaktadır (Foto.2).

Çiz.1: Nimetullah Cami Planı. (C. KÜRKÇÜOĞLU'ndan İşlenerek)

Foto.1: Nimetullah Cami'nden Genel Görünüm.

Kesin inşa tarihi bilinmeyen Nimetullah Cami'nin, avlu kuzeyinde mezar odasındaki Ruz Bey'e ait 1520 tarihli mezar süslemeleri ile taçkapı ve mihrap nişinde yer alan süslemelerdeki üslup benzerliklerinden dolayı, 1500'lü yılların başında, Ruz Bey'in ölümünden hemen önce yaptırıldığı tahmin edilmektedir. Abbasiye Vakfı'na ait 1108 Hicri, 1696 Miladi tarihli vakfiyede Abbas Ağa'nın "...Medreseyi Nimetullah Bey Cami avlusuna yaptırdım" demiş olması burada bir

caminin 1696 yılında mevcut olduğunu göstermektedir¹. Avlunun batı kapısındaki pencere alınlığında yer alan bir kitabeye göre de, harabe bir kilisenin tamir edilerek camiye çevrildiği² ve Firuz Bey tarafından da onarıldığı yazılıdır³. Minare kaidesinde yer alan kitabe de ise caminin Hacı Haydar Ağa adlı biri tarafından 1170 Hicri, 1756 Miladi yılında tamir ettirildiği yazılıdır. Bundan önce Hacı Nimetullah b. Asker adındaki bir zat da cami için vakıfta bulunmuştur⁴.

Cami plân olarak, enine dikdörtgen bir düzenlemeye sahiptir. Ortada tromplarla geçişi sağlanan merkezi kubbe, doğu ve batı kenarlarda da ikişer küçük kubbeleri ile Edirne Üç Şerefeli (1437-1447), Manisa İvaz Paşa (1448), Manisa Hatuniye (1490) ve Manisa Hafza Sultan (1522) camileriyle benzeşmektedir. Bu plan şeması, batıdaki iki kubbenin kaldırılması ile Urfa Çakeri Cami'nde de (1530) yarım olarak uygulanmıştır⁵.

¹ C. KÜRKÇÜOĞLU, “Şanlıurfa Mimari Eserleri”, **Şanlıurfa** (Editör : Seyfi BAŞKAN), Ankara 1997, s. 55-99.

² J. B. SEGAL, **Edessa The Blessed City**, Oxford 1970, s. 263.

³ Bu kitabenin altına tarih düşülmemiştir. Firuz Bey ismi Şanlıurfa cami ve çeşmelerinin birkaçının üzerinde geçmektedir. Özellikle Ulu Cami ve güneyinde yer alan çeşme üzerinde bulunan kitabeler Firuz Bey ismini taşımakta olup, 1779 ve 1881 tarihlerini göstermektedir. Bu duruma göre caminin tamir tarihinin de bu tarih aralığına rastlaması muhtemeldir. Bkz. M. KARAKAŞ, **Şanlıurfa ve İlçelerinde Kitabeler**, Şanlıurfa 2001, s. 35-36.; R. ÖZDEMİR, **Şanlıurfa'da Osmanlı Dönemi Camileri**, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Basılmamış Lisans Tezi, Erzurum 2001, s. 36.; M. ALPER, **Urfa'nın Mekansal Yapısı Türk-İslam Mimarisindeki Yeri ve Önemi**, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1987, s. 53.; H. ÇAL, “Urfa'daki Taşınmaz Eski Eserler Hakkında Bir Ön Araştırma”, **Yeni Harran Çevresi**, Yıl : I, S. IV, İstanbul 1993, s. 57.; C. KÜRKÇÜOĞLU, “Nimetullah Camii”, **Harran Kültür ve Folklor Dergisi**, S. XX, Şanlıurfa 1983, s. 16.

⁴ M. KARAKAŞ, **Şanlıurfa ve İlçelerinde Kitabeler**, Şanlıurfa 2001, s. 37.; C. KÜRKÇÜOĞLU, **Şanlıurfa Camileri**, Ankara 1993, s. 22-23.

⁵ H. ÇAL, “Urfa'daki Taşınmaz Eski Eserler Hakkında Bir Ön Araştırma”, **Yeni Harran Çevresi**, Yıl : I, S. IV, İstanbul 1993, s. 57.; C. KÜRKÇÜOĞLU, “Nimetullah Camii”, **Harran Kültür ve Folklor Dergisi**, S. XX, Şanlıurfa 1983, s. 16.; C. KÜRKÇÜOĞLU, **Şanlıurfa Camileri**, Ankara 1993, s. 22-23.; C. KÜRKÇÜOĞLU, “Şanlıurfa Mimari Eserleri”, **Şanlıurfa** (Editör : Seyfi BAŞKAN), Ankara 1997, s. 55-99.; R. ÖZDEMİR, **Şanlıurfa'da Osmanlı Dönemi Camileri**, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Basılmamış Lisans Tezi, Erzurum 2001, s. 36.

Yapının kuzey tarafında orta gözü kubbe, yanlardaki ikişer gözü ise çapraz tonozlarla örtülü beş gözlü son cemaat yeri bulunmaktadır. Silindirik gövdeli, tek şerefeli minaresi de kuzeybatı köşede yükselmektedir.

Caminin doğu tarafında avlunun güney kenarındaki mihrap nişinin varlığı, eserin yazlık mekânlı bir cami olduğunu da göstermektedir.

Asıl konumuzu oluşturan taçkapı uygulaması, kuzeyde yer alan son cemaat yerinin orta gözünde, harfî mekânına geçit veren giriş kapısını da barındıran bir konumda yer almaktadır (Foto.2). Dikdörtgen bir çerçeve oluşturacak şekilde, son cemaat yerinin orta gözünü tamamen kaplayan taçkapı, mukarnas kavsaralı olarak düzenlenmiştir.

Foto.2 : Nimetullah Cami Taçkapısından Genel Görünüm.

Taçkapının oturduğu dikdörtgen çerçeve üç yönden kabartma tekniğinde iri mukarnaslarla sınırlandırılmış ve taçkapı adeta taçlandırılmıştır (Foto.3). Ancak mukarnas yuvaları, taçkapının aşağı kesiminde görülmemektedir. İç mekândaki mihrap nişinde de aynı uygulama görüldüğü ve buradaki mukarnas yuvalarının dikdörtgen çerçeveyi dört yönden de çevrelediği göz önünde bulundurulursa,

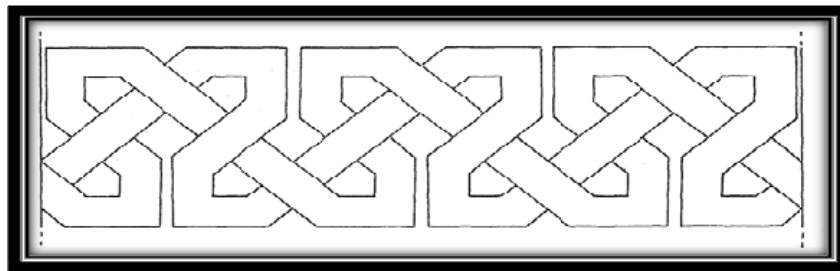
taçkapıdaki bu uygulamanın yarım kaldığı söylenebilir. Dikdörtgen çerçevenin mukarnaslı bordüründen sonra gelen iç bordüründe de farklı büyüklüklerde tam ve yarım sekizgenlerin kesişmesinden meydana gelen kabartma teknikli geometrik bordür yer almaktadır (Çiz.2, Foto.4). Ancak bu uygulamanın da yarım kaldığı görülmektedir. Aynı uygulama yine mihrap nişinin bordürlerinde eksiksiz olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu her iki düzenlemedeki yarım kalmışlığın sebebiyle ilgili kaynaklarda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak taçkapının minyatürü şeklinde tasarlanan mihrap nişinin tam anlamıyla işlenmiş olmasından yola çıkarak, bu işi yapan taş ustasının vefat ettiği ya da herhangi bir nedenle işten el çektirildiği söylenebilir.

Foto.3: Nimetullah Camii Taçkapısında mukarnaslı dış bordürden görünüm.

Foto.4 : Nimetullah Camii Taçkapısında Geometrik Motifli İç Bordürden Görünüm.

0 1 2 3 4 5 m.

Çiz.2 : Nimetullah Camii Taçkapısında İç Bordürde Yer Alan Geometrik Motifin Çizimi (C. KÜRKÇÜOĞLU'ndan).

Dış konturları oluşturan dikdörtgen çerçevenin içerisinde beş dilimli kemer uygulaması altında oldukça plastik görüntü veren sarkıtlı mukarnas kavsara yer almaktadır (Foto.5-6-7). Kavsara kısmı on bir sıra yuvadan oluşmakta olup en alt sıranın hemen üstündeki sırada, pek de alışık olmadığımız şekilde, tam ortaya gelecek şekilde iki sıra zikzaklı yuva eklenmiştir. Mukarnas yuvalarının içleri yer yer lacivert, yeşil ve kahverengi boyalarla boyanmıştır. Taçkapının iç yan duvarlarında, kapı lentosu üzerinde ahşap üzerine siyah boya ile yazılmış birer hadis beyti bulunmaktadır. Beytin yer aldığı zemin, iki şeritli örgü motifinin iç içe geçmesiyle oluşturulmuş kabartma bir bordürle çerçevelenmiştir (Foto.8). Urfalı hattatlardan Lobut Ahmet veya öğrencisi Behçet Arabi tarafından yazıldığı tahmin edilen hadis beyti şudur⁶ :

“el-mü’minü fi’l-mescidi ke’s-semeki fi’l-mai”
“ve’l-münafiku fi’l-mescidi ke’t-tayri fi’l-kafesi”

Hadis-i Şerif’in anlamı şudur :

“Camideki mümin, sudaki balık gibidir. Ve camideki münafık ise, kafesteki kuş gibidir”.

Foto.5: Nimetullah Cami Taçkapısından Görünüm.

Foto.6 : Nimetullah Cami Taçkapısı Mukarnas Kavsarasından Görünüm.

⁶ M. KARAKAŞ, *Şanlıurfa ve İlçelerinde Kitabeler*, Şanlıurfa 2001, s. 38.

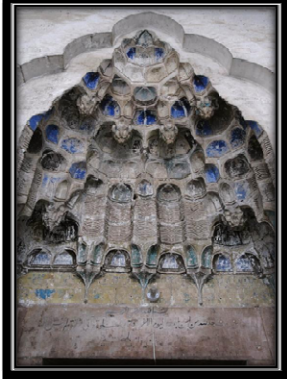

Foto. 7 : Nimetullah Cami Taçkapısında Üç Dilimli Kemer ve Mukarnas Kavsara Uygulamasından Görünüm.

Foto.8 : Nimetullah Cami Taçkapısı İç Yan Duvarında Yer Alan Bordürden Görünüm.

Harîm kısmına geçit veren giriş kapısı ise Bursa kemerini hatırlatacak tarzda ele alınmış olup lento üzerinde siyah boya ile yazılmış Osmanlıca yazı yer almaktadır. Bunun hemen üstünde yer alan ve mukarnas sarkıtlarının son bulunduğu kavsara altlığına ise, sarı renkli zemin üzerine, çok belli olmasa da, bitkisel motifli kalem işi süslemelerin işlendiği görülmektedir (Foto.9).

Foto.9 : Nimetullah Cami Taçkapısında Harim Mekanına geçit veren giriş kapısından görünüm.

Klâsik Osmanlı üslubunda ele alınan Nimetullah Cami taçkapısında, klâsik olmayan yani yerel unsurların da varlığı sezilmektedir. Mukarnas yuvalarında renkli kalem işlerinin kullanılması, zikzak çizen motiflere yer verilmiş olması, renkli kalem işi bitkisel motiflerin mukarnas yuvaları altına işlenmiş olması gibi özellikler bâninin veya ustanın isteği ile açıklanabilecek durumlar olabileceği gibi sanatçıların yöresel izlerini de taşıyabilir.

Yukarıda oldukça detaylı bir şekilde tanıtılan Nimetullah (Ak) Cami taçkapısı başta sarkıtlı mukarnas kavsarası olmak üzere boyutları ile Klâsik Osmanlı mimarisinin ulaştığı taçkapı geleneğini devam ettirmektedir. Bunun yanı sıra etrafındaki uygulamalarla da benzerlik gösteren taçkapı, özellikle mihrabıyla büyük bir benzerlik içerisindedir. Mihrabın dış bordüründe görülen ve dört bir yanını dolaşan iri plastik görünlü mukarnas yuvalarının oluşturduğu bordür kuşağı, hemen sonrasında iç bordürde karşımıza çıkan farklı büyüklüklerde tam ve yarım sekizgenlerin kesişmesinden meydana gelen kabartma teknikli geometrik bordür ve üç dilimli kemer içerisindeki mukarnas kavsara adeta taçkapının minyatürü şeklindedir (Foto.10-11). Tam ve yarım sekizgenlerin kesişmesinden oluşan geometrik ayrıntının, caminin hemen kuzeyindeki kubbeli mekânda yer alan Ruz Bey'e ait taş sanduka üzerinde de görülmektedir (Foto.12). Yine Şanlıurfa'da Hızanoğlu Cami (1523'ten önce) mihrabında da benzer uygulama yer almaktadır (Foto.13). Dış bordürde yer alan iri mukarnaslı bordür, iç bordürdeki tam ve yarım sekizgenlerin kesişmesinden üreyen geometrik düzenli bordür ve beş dilimli kemer düzeniyle, Nimetullah Camii taçkapısını tekrar etmektedir. Daha geç tarihlerde (1709) yine Şanlıurfa'da Vezir Yusuf Paşa tarafından yaptırılan Yusuf Paşa Cami mihrabının üç dilimli kavsara kemeri de (Foto.14) konumuz olan taçkapının beş dilimli kavsara kemeri ile aynı biçime sahiptir.

1562 yılında Behram Paşa'nın emri ile Şanlıurfa Gümrük Hanı'nı inşa eden mimarlar, Nimetullah Cami taçkapı modelini ve süslemelerini Diyarbakır'da yine Behram Paşa adına yaptıkları camiye taşımışlardır⁷. Behram Paşa Cami (1564-72)⁸ taçkapısı, mukarnaslı dış bordürü, geometrik motifli iç bordürü, beş dilimli kavsara kemeri ve sarkıtlı mukarnas kavsarası ile Nimetullah Cami taçkapısının en yakın benzeri olarak karşımıza çıkmaktadır (Foto.15). Aynı düzenleme caminin mihrabında da, ancak bu kez üç dilimli kavsara kemeri şeklinde uygulanmıştır (Foto.16).

⁷ C. KÜRKÇÜOĞLU, *Şanlıurfa Camileri*, Ankara 1993, s. 22-23.

⁸ M. SÖZEN, *Diyarbakır'da Türk Mimarisi*, İstanbul 1971, s. 86.; G. BAŞ, *Diyarbakır'daki İslam Dönemi Mimarisinde Süsleme – I*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Van 2006, s. 116.

Diyarbakır'da 1534-37 yılları arasında valilik yapmış olan Vali Hadım Ali Paşa tarafından, Mimar Sinan'a yaptırılmış olan Ali Paşa Cami⁹ mihrabında da benzer uygulamaları görmek mümkündür (Foto.17). 1551 yılında yine Diyarbakır'da valilik yapmış olan ve kendi adının verildiği Mimar Sinan yapısı¹⁰ İskender Paşa Cami¹¹ mihrabı da Nimetullah Cami taçkapısıyla benzer özellikler taşımaktadır (Foto.18).

Klasik Osmanlı mimarisinin izlerini taşıyan Nimetullah Cami taçkapısında gördüğümüz sarkıtlı mukarnas uygulaması erken Osmanlı döneminden itibaren karşımıza çıkan bir uygulama olarak görülmektedir. 1419-21 tarihli Bursa Yeşil Cami taçkapısı (Foto.19), 1463-70 tarihli İstanbul Fatih Cami taçkapısı¹² (Foto.20), 1484-88 tarihli Edirne II. Beyazıd Cami mihrabı (Foto.21), 1497 tarihli İstanbul-Çemberlitaş Atik Ali Paşa Cami taçkapısı (Foto.22), 1501-1506 tarihli İstanbul II. Beyazıd Cami giriş kapısı (Foto.23) ve avlu giriş kapısı (Foto.24), 1544-1558 tarihli Şam Süleymaniye Cami taçkapısı (Foto.25), 1558-1567 tarihli Konya Selimiye Cami taçkapısı, 1565-66 tarihli Ankara Cenabi Ahmet Paşa Cami taçkapısı, 1571-1583 tarihli İstanbul Atik Valide Cami taçkapısı, 1584-85 tarihli İstanbul Nişancı Mehmet Paşa Cami taçkapısı ve 1597 tarihli İstanbul-Eminönü Yeni Valide Cami taçkapısında da Şanlıurfa Nimetullah Cami taçkapısında gördüğümüz sarkıtlı mukarnas uygulamaları görülmektedir.

Şanlıurfa Nimetullah Cami taçkapısında Osmanlı'nın klâsik anlayışında inşa edilmiş bir unsur olduğu, bununla birlikte yerel öğelerin de devreye girmesiyle bir sentez oluşturulduğu açıkça görülmektedir. Sanatçının kendinden öncekileri taklit yoluna girmeden, kendi sanatına özgü olanları aynen aldığı ve kendi üslubuyla kaynaştırdığı kesin olarak görülmektedir. Osmanlı sanatı içerisinde kendinden önce gelen geleneği yerel unsurlarıyla devam ettirmesi ve özellikle de çevresindeki yapı-

⁹ O. C. TUNCER, **Diyarbakır Camileri**, Diyarbakır 1996, s. 134.; M. SÖZEN, **Türk Mimarisinin Gelişimi ve Mimar Sinan**, İstanbul 1975, s. 165.; G. BAŞ, **Diyarbakır'daki İslam Dönemi Mimarisinde Süsleme – I**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Van 2006, s. 105.

¹⁰ N.ÇAM, "Mimar Sinan'ın Eserlerinde Mahalli Unsurlar", **VI. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları ve Sanat Tarihi Sempozyumu**, Kayseri 2002, s. 243.

¹¹ O. C. TUNCER, **Diyarbakır Camileri**, Diyarbakır 1996, s. 143.; G. BAŞ, **Diyarbakır'daki İslam Dönemi Mimarisinde Süsleme – I**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Van 2006, s. 110.

¹² Bkz. Ş. ÇAKMAK, **Erken Dönem Osmanlı Mimarisinde Taçkapılar (1300-1500)**, Ankara 2001.

lar başta olmak üzere kendinden sonra gelenleri de etkilemesi bakımından önemli bir yere sahiptir.

KAYNAKÇA

- ALPER, M., **Urfa'nın Mekansal Yapısı Türk-İslam Mimarisindeki Yeri ve Önemi**, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 1987.
- BAŞ, G., **Diyarbakır'daki İslam Dönemi Mimarisinde Süsleme – I**, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Van 2006.
- ÇAKMAK, Ş., **Erken Dönem Osmanlı Mimarisinde Taçkapılar (1300-1500)**, Ankara 2001.
- ÇAL, H., “Urfa'daki Taşınmaz Eski Eserler Hakkında Bir Ön Araştırma”, **Yeni Harran Çevresi**, Yıl : I, S. IV, İstanbul 1993, s. 57.
- ÇAM, N., “Mimar Sinan'ın Eserlerinde Mahalli Unsurlar”, **VI. Ortaçağ ve Türk Dönemi Kazı Sonuçları ve Sanat Tarihi Sempozyumu**, Kayseri 2002, s. 243.
- KARAKAŞ, M., **Şanlıurfa ve İlçelerinde Kitabeler**, Şanlıurfa 2001.
- KÜRKCÜOĞLU, C., “Nimetullah Camii”, **Harran Kültür ve Folklor Dergisi**, S. XX, Şanlıurfa 1983, s. 16.
- KÜRKCÜOĞLU, C., “Şanlıurfa Mimari Eserleri”, **Şanlıurfa** (Editör : Seyfi BAŞKAN), Ankara 1997, s. 55-99.
- KÜRKCÜOĞLU, C., **Şanlıurfa Camileri**, Ankara 1993.
- ÖZDEMİR, R., **Şanlıurfa'da Osmanlı Dönemi Camileri**, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Basılmamış Lisans Tezi, Erzurum 2001.
- SEGAL, J.B., **Edessa The Blessed City**, Oxford 1970.
- SÖZEN, M., **Diyarbakır'da Türk Mimarisi**, İstanbul 1971.
- SÖZEN, M., **Türk Mimarisinin Gelişimi ve Mimar Sinan**, İstanbul 1975.
- TUNCER, O.C., **Diyarbakır Camileri**, Diyarbakır 1996.

Foto.10-11 : Nimetullah Camii Mihrabından Görünüm.

Foto.12 : Ruz Bey'e Ait Sanduka Üzerindeki Geometrik Motiften Görünüm.

Foto.13 : Şanlıurfa Hızanoğlu Camii Mihrabından Görünüm.

Foto.14 : Şanlıurfa Yusuf Paşa Cami Mihrabından Görünüm.

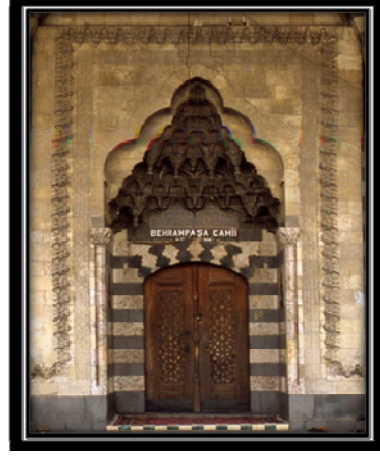

Foto.15 : Diyarbakır Behram Paşa Cami Taçkapısından Görünüm.

Foto.16 : Diyarbakır Behram Paşa Cami Mihrabından Görünüm.

Foto.17 : Diyarbakır Ali Paşa Cami Mihrabından Görünüm

Foto.18 : Diyarbakır İskender Paşa Cami Mihrabından Görünüm.

Foto.19 : Bursa Yeşil Cami Taçkapısında Mukarnas Kavsaradan Görünüm.

Foto.20 : İstanbul Fatih Cami Taçkapısında Mukarnas Kavsaradan Görünüm.

Foto.21 : Edirne II. Beyazıd Cami Mihrabından Görünüm.

Foto.22: İstanbul-Çemberlitaş Atik Ali Paşa Camii Taçkapısından Görünüm.

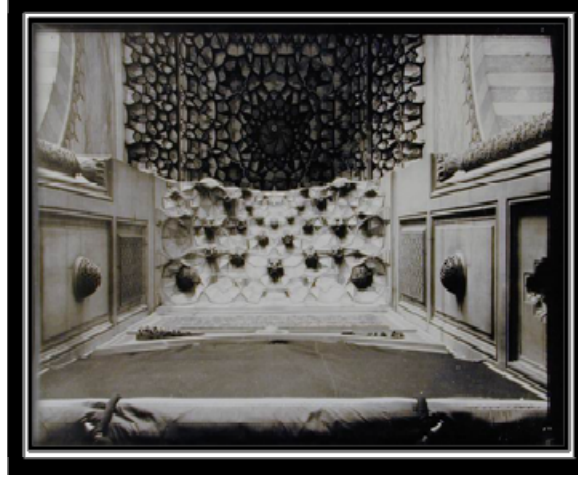

Foto.23 : İstanbul II. Beyazıt Camii Harim Mekanı Taçkapısından Görünüm.